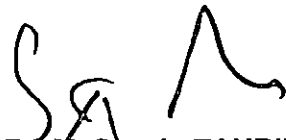

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27. Dönemde verilen,

2/3726, 2/3509, 2/3399, 2/3135, 2/2909, 2/2910, 2/2773, 2/2758, 2/2759, 2/2325, 2/2292, 2/1985, 2/1986, 2/1987, 2/1657, 2/1222, 2/1042, 2/1025, 2/440, 2/441, 2/442, 2/443, 2/444, 2/445, 2/446, 2/447, 2/418, 2/416, 2/417, 2/419, 2/420, 2/421, 2/422, 2/423, 2/424, 2/425, 2/426, 2/427, 2/428, 2/429, 2/430, 2/431, 2/432, 2/433, 2/434, 2/435, 2/436, 2/437, 2/438, 2/439, 2/835, 2/4729, 2/4733, 2/4366, 2/4090, 2/3848, 2/3849, 2/3850, 2/3851, 2/3841, 2/3842, 2/3843, 2/3844, 2/3845, 2/3846, 2/3825, 2/3824, 2/3815, 2/3547, 2/3305, 2/3306, 2/3307, 2/3308, 2/3309, 2/3310, 2/3311, 2/3312, 2/3313, 2/3314, 2/3315, 2/3294, 2/3295, 2/3296, 2/3297, 2/3299, 2/3302, 2/3193, 2/3161, 2/2525, 2/2487, 2/2421, 2/2050, 2/1759, 2/988, 2/4591, 2/4346, 2/4338, 2/3782, 2/2436, 2/2168, 2/2158, 2/2146, 2/2097, 2/1130, 2/1078, 2/1079, 2/1070, 2/1040, 2/1023, 2/994, 2/954, 2/944, 2/831, 2/760, 2/762, 2/763 esas numaralı Kanun Tekliflerini yeniliyorum.

08.06.2023

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet Komisyonu Anayasa Komisyonu
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu
Tarih: 19 Haziran 2023	Esas No: 2 / 560

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LİGİ
0 8 Haziran 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 8 Haziran 2023
No: 1226611

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde TBMM Başkanlığına verilmiş bulunan 2/330 Esas Numaralı Kanun Teklifimi yeniliyorum.

Saygılarımla arz ederim.

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon/lar	Adalet Anayasa	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih:01.10.2018		Esas No:431

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
09 Temmuz 2018
Numara:

312768

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22 Kasım 2015
Sayı: 43

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24. Dönemde TBMM Başkanlığına verilmiş bulunan 2/1478 Esas Numaralı Kanun Teklifimi yeniliyorum.
Saygılarımla arz ederim.

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Anayasa - Adalet			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	30 Aralık 2015		E.No: 2/330	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
23 Kasım 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
23 Kasım 2015
No: 4728

2/1478

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
26.04.2013
961

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sayıştay Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçeleri ektedir.

Gereğini bilgilerine sunarız.

M. Akif Hamzaçebi

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Anayasa - Adatet			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	29 Nisan 2013		E. No: 2/1478	
Ysm. Uzm. E. E.	Bşk. Yrd. M	Başkan M	Gn. Sek. Yrd. M	Gn. Sek. M
TBMM BAŞKANI	<i>M. Akif Hamzaçebi</i>			

GENEL GEREKÇE

Parlamentolar, savurgan ve keyfi harcamalarda bulunan yürütme organına karşı halkın temsilcileri olarak doğmuş ve bu işlevlerini kabul ettirerek var olabilmışlerdir.

Vergilerin nasıl toplandığı ile nerelere, nasıl harcandığını denetleme hakkı, demokratik yönetimlerin temel taşlarından biridir. Tüm demokrasilerde olduğu gibi Türkiye'de de bu denetimin yurttaşlar adına onlar tarafından seçilmiş Parlamento üyeleri tarafından gerçekleştirilmesi gerekir.

3.12.2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, TBMM'nin "bütçe hakkı"nın gereği olan denetim yetkisini kullanmasına denetim veri ve bulgusu üretmek ve Sayıştayın Anayasal görevlerini daha iyi yapmasına olanak sağlamak amacıyla yürürlüğe konulmasına rağmen; Sayıştayın 1996 yılından bu yana INTOSAI Denetim Standartlarına göre yürüttüğü performans denetimi yetkisi, performans ölçümüne indirgenerek elinden alınmış; denetim metodolojisinde meydana gelen çağdaş gelişmeler, Sayıştay denetimine içerilememiş; denetçinin ve Sayıştayın tarafsızlığı ve bağımsızlığına güvence oluşturacak mekanizmalar kurulamamış; Sayıştay denetçiliğine girişte bilgi ve beceri yerine hiçbir nesnelliği olmayan, kayırmacılığa açık mülakat sistemi getirilmiş; Sayıştay Genel Kurulunun kurumsal yetkileri elinden alınıp alt kurullara devredilerek Sayıştay siyasi tartışmaların içine çekilmiştir.

Öte yandan, 6353 sayılı Kanunun 45 nci maddesiyle 6085 sayılı Kanunun 35 nci maddesine eklenen (2) numaralı fıkradaki birçok kuralı, Anayasa Mahkemesi Anayasaya aykırı bularak 27.12.2012 tarihli ve E.2012/102 sayılı Kararıyla iptal etmiştir. Bu bağlamda, 6085 sayılı Kanunda, Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararı doğrultusunda değişiklikler yapılması da zorunlu hale gelmiştir.

Teklifin amacı, Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararı da dikkate alınarak, Sayıştayın Anayasal görevlerini, Anayasal konumu ve demokratik rejim içindeki işlevi ile INTOSAI Denetim Standartlarına uygun, tarafsız ve bağımsız bir şekilde yapmasını sağlayarak TBMM'nin "bütçe hakkı"nın gereği olan denetim yetkisinin gereği gibi kullanılmasına ve Sayıştayın Anayasal görevlerinin etkili bir şekilde yapılmasına olanak yaratmaktır.

Madde Gerekçeleri

Madde 1- 6085 sayılı Kanunun Teklifin 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının a, b, c ve ç bentlerinde, düzenlilik, mali ve uygunluk denetimi kavramlarının ayrı ayrı tanımlanması, bunların bağımsız olarak uygulanabilen, ayrı ve birbirinden kopuk denetimler olduğu gibi yanıltıcı bir izlenim vermektedir. Denetim literatüründe mali denetim, düzenlilik denetimi, tasdik denetimi ve hesap denetimi terimleri aynı tür denetimi anlatmak için kullanılmaktadır.

INTOSAI Denetim Standartlarında ise, devlet denetiminin düzenlilik denetimi (regularity audit) ve performans denetiminden oluştuğu belirtilerek kapsamlı bir tanım yapılmakta ve çoğu kez düzenlilik (regularity) kavramının yanında parantez içinde mali (financial) kavramı kullanılmak suretiyle, düzenlilik ve mali denetimin aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir. Günümüzde ise INTOSAI, düzenlilik denetimi kavramını kullanmaktan tamamen vaz geçerek yerine daha kapsamlı olan ve düzenlilik denetimini de içeren "mali denetim" kavramını kullanmaktadır. Türk mali literatüründe ve Sayıştay uygulamasında da öteden beri mali denetim veya hesap denetimi terimleri yaygın biçimde kullanılmakta ve bu mali denetim terimi finansal tabloların doğruluğunun test edilmesi ile bu tabloların dayanağını teşkil eden hesap ve işlemlerin mevzuata uygunluğunu içermektedir.

Tanımın bu şekilde yapılması nedeniyle (b) ve (ç) bentlerinin yürürlükten kaldırılması gerekmiştir.

Anayasa Mahkemesi ise 27.12.2012 günlü ve E. 2012/102 sayılı Kararında aynen; "Kamu kaynaklarının en ekonomik koşullarda elde edilip edilmediğinin, kaynaklardan en verimli şekilde yararlanılıp yararlanılmadığının ve planlanan amaçların etkin olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin incelenmesi olarak tanımlanan performans denetiminin temel amacı, kamu kurum ve kuruluşlarının kaynaklarını verimli, etkin ve tutumlu bir şekilde kullanıp kullanmadıkları konusunda yasama organına bağımsız bilgi sağlamak ve önerilerde bulunmaktır. Bu yolla halkın ve yasama organının, yürütmenin bütçe uygulamaları konusunda sağlıklı bir şekilde değerlendirme yapabilmesine olanak sağlanmaktadır.

İdareler tarafından belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesine indirgenen bir performans denetiminin, öngörülen amaçlara

hizmet etmekten uzak kalacağı açıktır. Demokratik hukuk devletinin vazgeçilmez unsurlarından olan saydamlık ve yönetimin hesap verme sorumluluğunun işletilebilmesi için performans denetiminin kamu idareleri tarafından belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesinin yanında kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının değerlendirilmesini de kapsamı bir zorunluluktur. Sayıştayın uluslararası denetim standartlarının gereği olarak, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı hususunda TBMM'ye raporlama yapması yerindelik denetimi olarak nitelenemez." diyerek Sayıştayın performans denetimi yapmasının önünü açmıştır.

Bu bağlamda, 2 nci maddenin (1) numaralı fıkrasının (d) bendindeki performans denetimi tanımı, Anayasa Mahkemesinin yukarıya alınan kararı gereği INTOSAI Denetim Standartlarına uygun şekilde yapılmaktadır.

Öte yandan, 6085 sayılı Kanunun (3) numaralı fıkrasında, "Sorumlular; mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararından tek başlarına veya birlikte tazmin ile yükümlüdürler." denilerek kapsamlı bir kamu zararı tanımı yapıldığından; anlam karışıklığına yol açılmaması ve çelişkinin ortadan kaldırılması için (k) bendinin yürürlükten kaldırılması gerekmiştir.

Madde 2- INTOSAI Denetim Standartlarının temel ilkesi, "Denetçi ve Sayıştay bağımsız olmalıdır." şeklinde iken; (2.2.3) nolu denetim standardında, "Yönetim biçimi ne olursa olsun denetimde bağımsızlık ve objektiflik esastır. Yasama ve yürütme organından yeterli ölçüde bağımsız olunması denetimin yürütülmesi ve denetim sonuçlarının inanılabilirliği açısından esastır." denilmekte INTOSAI Mesleki Etik Kurallarının 6 ncı maddesinde, "Sayıştayın Kurumunun güvenilen ve inanılan bir kurum olarak değerlendirilmesi çok büyük önem taşımaktadır. Denetçi bu amaca ancak, Dürüstlük, Bağımsızlık, Tarafsızlık, Güvenirlik ve Yeterlik gibi beş temel kelimede saklı olan mesleki ahlakın gerektirdiği kavramları kabul ederek ve bunları uygulayarak hizmet edebilir" kuralına yer verilmektedir.

9

Anayasa Mahkemesi ise, 20.11.1996 günlü ve E. 1996/58 sayılı Kararında, "Genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetleme ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamakla görevli olan Sayıştay'ın vereceği kararların temelini denetçiler tarafından yapılan denetim görevi oluşturmaktadır. Yetkili kurul ve dairelerce sağlıklı karar verilebilmesi ise kararın oluşumunda çok önemli katkıları olan denetçi ve raportörler için her türlü etkiden uzak bağımsız bir çalışma ortamı yaratılmasıyla olanaklıdır." demiştir.

Anayasa Mahkemesi kararı ve INTOSAI Denetim Standartları gereği Sayıştayın bağımsızlığı denetçinin bağımsızlığından geçtiğinden madde bu ilke çerçevesinde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 3- 6085 sayılı Kanunun 5 nci maddesinde Sayıştayın görevleri, (1) numaralı fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde sayılmakta ise de, (a) bendi, formülasyon tekniği yönünden zafiyet taşımakta ve bir yandan (c) bendinde yer alması gereken kuralları içinde barındırırken; diğer yandan bentteki, "doğru, yeterli, zamanlı bilgi ve raporlar sunar" ibaresi, sunulacak bilgi ve raporların taşınması gereken özelliklere işaret etmektedir. Rapor ve bilginin özelliklerinin belirlenmesi, bir yasanın değil, denetim rehberleri ve mesleki standartların konusu olduğundan madde metninden çıkarılması uygun görülmüştür.

(b) bendinde ise, Sayıştayın hesap yargısı sorumlulardan kopuk bir şekilde hesap üzerinde gerçekleşen ve sorumlular açısından hiç bir etki yaratmayan bir fonksiyon olarak ortaya konmaktadır. Oysa ki hesap ve işlemlerin sorumlulardan kopuk bir şekilde hükme bağlanmasının anlamı ve işlevi yoktur.

Madde bu ilkeler ışığında yeniden düzenlenmektedir.

Madde 4- Sayıştayın yargı ve karar organlarının düzenlendiği 6085 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde Başkanlık denilmiş ve 20 nci maddesinde Başkanlık düzenlenmiştir. Sayıştay'da başkanlık bir yargı ve karar organı değil, yönetsel bir makamdır. İdari bir makam olan Başkanlığın, Sayıştayın yargı ve karar organlarının sıralandığı Kanunun 11 nci maddesi ile 20 nci

maddesinden çıkarılması ve Danıştay ve Yargıtay'da örneği bulunduğu üzere bir karar organı olarak "Başkanlar Kurulu"nın ihdas edilmesi, Sayıştayın Anayasal konumuna uygun düşecek ve görevlerini daha nesnel, bağımsız ve tarafsız yapmasına güvence oluşturacaktır.

Öte yandan, yine Kanunun 11 nci maddesinin (e) bendinde Rapor Değerlendirme Kuruluna, (ğ) bendinde ise Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kuruluna yer verilmiş ve Kanunun 28 nci maddesinde Rapor Değerlendirme Kurulu, 31 inci maddesinde ise Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu düzenlenmiştir. Teklifin 12. madde gerekçesinde ayrıntılı olarak açıklanacağı üzere, Rapor Değerlendirme Kurulu ile Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulunun Kanun metninden çıkarılması ve bu kurullara verilen görevlerin, Sayıştay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından seçeceği bir kurul başkanı ve dört üye ile birinci sınıfa ayrıldıktan sonra üç yılını doldurmuş uzman denetçiler arasından seçeceği altı üyeden oluşacak "Denetim Kurulu"na verilmesi, bu kurullara verilen uzmanlık gerektiren görevlerin işin uzmanları tarafından gerektiği şekilde ve Sayıştayın bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile TBMM'nin "bütçe hakkı"na güvence oluşturacak biçimde yapılmasını sağlayacaktır.

Diğer yandan, Başsavcı ve savcılar Sayıştayda, Hazine temsilcisi sıfatıyla bulunmakta ve Yargı yetkisi bulunan tüm Sayıştaylarda ve Türk Sayıştayının kurulduğu 1862 yılından bu yana esas olarak hesapların yargılanmasına gözlemcilik etme ile denetçi raporları üzerinde Hazine adına görüş bildirip, yargılama dairelerinin verdiği beraat kararlarını Hazine yararı doğrultusunda Temyiz Kurulunda görüşülmesi için temyiz etme görevleri vardır. Diğer görevleri ise idaridir. Bu yönüyle Sayıştay'da yargısal bir organ olmadığı gibi yönetsel bir birim de değil; Hazine adına yargısal görüş bildirme görevi bulunan idari bir temsilciliktir. Bu özellikleri dikkate alınıp, bu özelliklerine vurgu yapmak amacıyla ayrı bir fıkrada düzenlenip, 2514 sayılı Divanı Muhasebat ve 832 sayılı Sayıştay Kanununda olduğu üzere Sayıştayın yargı ve karar organlarına dahil edilmesi gerekmiştir.

Madde 5- Sayıştaylar, Parlamentoların "bütçe hakkı"nı kullanmasına denetim bulgusu sağlama gibi demokratik rejimlerde çok önemli işlevi bulunan Anayasal bir görev ifa etmektedir. Parlamentonun bütçe hakkını doğrudan kullanması yerine,

Q.

Sayıştayların ürettiği denetim veri ve bulguları üzerinden kullanmak zorunda kalması, mali denetim ve performans denetimi faaliyetlerinin özel uzmanlık gerektiriyor olmasından kaynaklanmaktadır. Öte yandan özel uzmanlık gerektiren denetim faaliyetinin bağımsız ve tarafsız yapılması gerekeceği aşıkardır.

Bu durumda, Sayıştay Başkan ve üyelerinin geniş bir yelpaze içinden değil, işin uzmanlarından seçilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Sayıştay Başkan ve üyelerinin işin uzmanı olmayan geniş bir yelpaze içinden seçilmesinin Sayıştay'a her açıdan güç kaybettireceği olgusal bir gerçektir.

Sayıştay üyeliğinin iç-öz kaynağını oluşturan ve gerçekte görevin gerektirdiği nitelikler ile bilgi birikimi, mesleki deneyim ve mesleki etik değerleri taşıyan ve bu yanılla Sayıştay üyeliğine en yakın kesimi oluşturanlar Sayıştay denetçileridir.

Öte yandan, dünyanın her yerinde ve ülkemizde Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı'nın mali yönetim ve denetimde özel bir etkinliği, birikimi ve kamu kaynaklarına karşı özel bir duyarlılığı olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı'nın Sayıştay ile konu yakınlığı diğer kamu idareleri ile mukayese edilemeyeceği gibi Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı merkez denetim elemanları ile diğer bakanlıklar denetim elemanlarının mali mevzuat ve mali denetime hakimiyeti karşılaştırma dahi götürmez. Bu nitelikler ile yasal konum ve görevler, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı ile Sayıştay arasında özel bir ilişki ve personel akışını gerektirmektedir.

Ayrıca, Sayıştayın hesap yargılaması faaliyetinde bulunması nedeniyle, Danıştay ve Yargıtay üyelerinin Sayıştay Başkanı; adli ve idari yargı hakim ve savcılarının ise Sayıştay üyesi olabilmeleri Sayıştaya güç katacaktır.

Madde 6- Sayıştay üyeliğinin kaynağının daraltılmasıyla kontenjan oranlarının da yeniden düzenlenmesi gerekmiştir. Sayıştay üyeliğinin iç-öz kaynağını Sayıştay meslek mensupları olması nedeniyle, 832 sayılı Kanunun 1991 öncesinde olduğu üzere Sayıştay meslek mensuplarına 2/3 kontenjan, diğerlerine ise 1/3 kontenjan tanınması uygun görülmüştür.

9.

6

Öte yandan, Teklifin 7 nci madde gerekçesinde açıklanan nedenlerle Sayıştay üyeliği seçimlerinde TBMM'de grubu bulunan siyasi partilere kontenjan tanındığından Sayıştayın başvuruların sicilleri üzerinde yapacağı inceleme sonucunda üye seçilmesine engel durumu olmayanları gruplandırarak TBMM Başkanlığına sunması öngörülmüştür.

Madde 7- Sayıştayın demokratik sistem içindeki işlevi ve Anayasal konumu, Sayıştay üyelerinin seçiminde, kariyer ve liyakat ilkelerinin esas alınarak Sayıştay denetimi ve hesap yargısının bağımsızlığı ve tarafsızlığına güvence oluşturması gerekmektedir.

1985 yılına kadar geçerli olan mevzuata göre, Sayıştay üyeleri, her boş kadro için Sayıştay Genel Kurulunca seçilip TBMM'ye bildirilen iki aday arasından TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunca seçiliyor ve seçim TBMM Genel Kurulunca onaylanıyordu. Sayıştay'daki aday seçiminde ise her türlü siyasi tutum ve davranışlar göz ardı edilerek kariyer ve liyakat ilkeleri esas alınıp, seçimlerin nesnelliğine azami özen gösteriliyordu.

AKP iktidarları döneminde, TBMM'nin yaptığı üye seçimleri bütünüyle iktidarın siyasi tercihlerini yansıtmıştır. AKP iktidarları, TBMM'deki sayısal çoğunluğuna dayalı olarak AKP milletvekillerinin blok oylarıyla 2003 yılında 8, 2007 yılında 12, 2009 yılında 6, 2010 yılında 11, 2012 yılında 5 ve 2013 yılında 5 olmak üzere toplam 47 Sayıştay üyesini tek taraflı olarak seçmiştir. Bunlardan 4'ü emekli olduğu, 1'i Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçildiği için halen 42'si görevine devam etmektedir. Bu bağlamda halen görevde bulunan 56 Sayıştay üyesinin 42'si, yani yaklaşık beşte dördü TBMMnin seçtiği görüntüsü altında tek başına AKP milletvekillerinin blok oylarıyla seçilmiştir. Bu demokrasiye aykırıdır.

Bu tek yanlı seçimler Sayıştayın tarafsızlığı ve bağımsızlığını zedelemiştir.

Sayıştay bu yapısı nedeniyle iktidar partisi ile muhalefet partilerine ait belediye hesaplarında aynı konularda farklı kararlar verebilmekte ve bu farklılık Temyiz Kurulu kararlarına dahi yansıyabilmektedir.

Siyasi iktidarların bütçelerini denetleyecek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlayacak Sayıştay'ın, tamamen hesabı denetlenecek olan yürütme organının kontrolüne geçmesi demokrasiye ve hukuk devletine aykırıdır. Çünkü Sayıştay, denetimlerini siyasi iktidarlar adına değil, TBMM adına yapmakta ve TBMM'de başka siyasi parti grupları, yani milletin temsilcileri bulunmaktadır.

Bu itibarla, Sayıştay üyeliğinde siyasi parti gruplarına, iktidarın hesaplarını denetleyecek olması da göz önünde bulundurularak kontenjan tanınması ve hiçbir tarafsızlığı kalmayan Sayıştay üyeliğinin milli iradenin tamamına açılarak demokratikleştirilmesi gerekmektedir.

Teklifimiz bu amacı taşımaktadır.

Madde 8- 6085 sayılı Kanunun mevcut halinde, Sayıştay denetçileri, 100 Denetçi Yardımcısı kadrosu için 300 aday arasında yapılan hiçbir nesnelliği olmayan, kayırmacılığa açık mülakat yöntemiyle mesleğe adım atmaktadırlar.

Oysa Sayıştay denetçiliği bilgiye dayalı, bağımsız ve tarafsız yapılması gereken bir meslektir.

Nitekim; INTOSAI Mesleki Etik Kurallarının 6 ncı maddesinde, "Sayıştayın güvenilen ve inanılan bir kurum olarak değerlendirilmesi çok büyük önem taşımaktadır. Denetçi bu amaca ancak, Dürüstlük, Bağımsızlık, Tarafsızlık, Güvenirlilik ve Yeterlik gibi beş temel kelimedede saklı olan mesleki ahlakın gerektirdiği kavramları kabul ederek ve bunları uygulayarak hizmet edebilir" denilirken; Lima Deklarasyonu'nun 14.2 maddesi, "Sayıştay personelinin işe alımında ortalamanın üstünde bilgi ve beceri ile yeterli mesleki deneyime önem verilir." denilmektedir.

AKP İktidarı döneminde Sayıştaya hiçbir nesnelliği olmayan, kayırmacılığa açık mülakat yöntemiyle 375 denetçi alınmıştır ki bu sayı neredeyse mevcut denetçilerin yarısına karşılık gelmektedir. Sayıştay'ın 2008 ve 2009 yılında yaptığı sınavlar ise Danıştay tarafından iptal edilmesine rağmen; Sayıştayda siyasi kadrolaşmayı denetçi düzeyine indirme uğruna 19 Kasım 2009'da TBMM'de görüşülüp kabul edilen bir AKP milletvekilinin kanun teklifiyle Danıştay Kararı bertaraf edilmiştir.

Sayıştay denetçiliğini siyasi kadrolaşma yeri olmaktan çıkararak Sayıştay denetimlerinin bağımsızlık ve tarafsızlığına güvence oluşturmak ve uluslararası bir meslek olan denetim hizmetlerinin uluslararası literatürü takip edebilecek denetçiler eliyle yürütülmesini sağlamak üzere, eleme sınav konuları arasına yüzde yirmibeş oranında yabancı dil bilgisi eklenmekte ve mülakat yerine sözlü sınavı esası getirilerek sözlü sınavına çağırılacaklar, atama yapılacak kadro sayısının yüzde elli fazlasına çekilmektedir.

Madde 9- Sayıştay savcılığı bilgi ve deneyimi gerektiren Sayıştay Başsavcılığı görevine, Sayıştay savcıları arasından atama yapılması gerekirken; hiçbir bilgi birikimi ve deneyimi olmayanların doğrudan Sayıştay savcılarının başına Başsavcı olarak atanmaları ve Sayıştay savcıları birinci sınıf incelemesine tabi tutulurken, Başsavcının doğrudan birinci sınıfa ayrılmış ve dokuz yılını doldurmuş denetçinin mali haklarına sahip kılınması, hizmetin gerekleriyle bağdaşmadığı gibi hak adalet ve hukuk anlayışına da sığmamaktadır.

Teklif ile Sayıştay Başsavcısı atamasının hizmet gereklerine uygun yapılması amaçlanmaktadır.

Öte yandan, Sayıştay Başsavcı ve savcıları Sayıştay'da yargı yetkisine sahip tüm Dünya Sayıştaylarında olduğu üzere Sayıştay'ımızda da Hazinesin temsilcisi olarak bulunmakta ve Hazine temsilciliği görevi ifa etmektedirler. Bu itibarla Sayıştay Başsavcı ve savcılarının atanmasında, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın görüşünün alınması gerekir.

Madde 10- Sayıştayın yargı ve karar organlarının düzenlendiği 6085 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde "Başkanlık" denilmiş ve 20 nci maddesinde de Başkanlık düzenlenmiştir. Başkanlık, Sayıştayda bir yargı ve karar organı değil; idari bir makamdır. Nitekim Kanunun 20 nci maddesi, "Başkanlık; Sayıştay Başkanı, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşur. Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları ile yönetim birimleri doğrudan Başkanlığa bağlı olarak görev yapar." biçiminde düzenlenerek Başkanlığın yargı ve karar organı olmadığı hususu, Başkana bağlı idari birimlerin sayılması suretiyle

8

Kanunda da dolaylı olarak kabul edilmiş ve yargı ve karar organı olarak nitelendirilen Başkanlığa Kanunda yargısal hiçbir görev verilmemek suretiyle de yargı ve karar organı olmadığı hususu bir kez daha ve bu defa doğrudan kabul edilmiştir. Bu durumda da idari bir makam olan Başkanlığa, Sayıştayın yargı ve karar organları arasında yer verilmesi, hukuki ve yönetsel bir yanlışlığın ötesinde, bir mantık hatasıdır ve Kanunun da benimsemediği bir yaklaşım olması nedeniyle en azından tutarlılık açısından Kanun metninden çıkarılıp yönetsel görevleri bağlamında yeniden düzenlenmelidir.

Teklif ile Sayıştay Başkanının yönetsel görevleri Kanunun 20 nci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.

Madde 11- Yargıtay ve Danıştay'da karar organı olarak düzenlenmiş bulunan "Başkanlar/Başkanlık Kurulu"na 6085 sayılı Kanunda yer verilmemiştir. Yargıtay ve Danıştay üyeleri Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunca, Yargıtay ve Danıştay Başkan ve daire başkanları ise kendi genel kurullarınca seçilmektedir. Ancak, yeni seçilen üyelerin dairelere ayrılmalari, zorunlu hallerde daire başkanı ve üyelerin dairelerinin değiştirilmesi, daireler arasında iş dağılımının düzenlenmesi vb. görevler, 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 18 inci, 2575 sayılı Danıştay Kanununun ise 52 nci maddeleriyle Başkanlar/Başkanlık Kuruluna görev olarak verilmiş bulunduğu halde, 6085 sayılı Kanunda söz konusu yetkiler Sayıştay Başkanına verilmiş bulunmaktadır.

Sayıştay üyeleri de Sayıştay Başkanı gibi TBMM tarafından seçilmektedir. Dolayısıyla TBMM tarafından seçilen üyelerin, dairelere dağılımı, görev yerlerinin değiştirilmesi ve daireler arasında iş dağılımının düzenlenmesi gibi hususlar, doğrudan Sayıştay Başkanının yetkisine bırakılmak yerine; Sayıştay Başkanı ve daire başkanlarından oluşturulacak Başkanlar Kurulu'na görev olarak verilmesi, Yargıtay ve Danıştay gibi yargı yeri olan ve kurullar halinde çalışan Sayıştayın yapısına daha uygun düşeceği gibi, bu derece önemli yetkilerin bir kişi elinde toplanmak yerine, bir kurula görev olarak verilmesi kamu yararı açısından da uygun olacaktır.

Madde 12- 6085 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde Rapor Değerlendirme Kurulu, 31 inci maddesinde ise Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu

düzenlenmiş ve Rapor Değerlendirme Kuruluna, (a) Sayıştay raporları, (b) Denetim ile ilgili konularda bu Kanun gereğince hazırlanacak yönetmelikler ve (c) Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenen konular hakkında görüş bildirme görevi verilir iken; Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kuruluna ise, , (a) kurum stratejik planı ve yıllık performans programını hazırlamak, (b) Plan ve programların uygulanmasını izlemek, değerlendirmek, gerekli koordinasyonu sağlamak, performans ölçüm sistemlerini oluşturmak ve Sayıştay faaliyet raporlarını hazırlamak, (c) denetime ilişkin yönetmelik, standart, el kitapları ve rehberleri hazırlamak ve (d) Sayıştay Başkanının görüşülmesini istediği konularda görüş bildirmek görevleri verilmiş bulunmaktadır.

Rapor Değerlendirme Kuruluna verilen üç görevin üçü de ya işlevsel değildir; ya da Kanunda başka kurulların görev alanı içine girmektedir. Nitekim, Denetim ile ilgili konularda bu Kanun gereğince hazırlanacak yönetmelikler hakkında görüş bildirme görevi Genel Kurula verilmiş; Sayıştay raporları hakkında görüş bildirme görevinin ise, Teklifimizde Genel Kurula verilmesi önerilmiştir. Geriye Sayıştay Başkanının görüşülmesini istediği konularda görüş bildirmek görevi kalmaktadır ki, Sayıştay Başkanına Kanunun 25 nci maddesinde Genel Kuruldan, 27 nci maddesinde Daireler Kurulundan, 31 inci maddesinde Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulundan görüş alma yetkisi tanınmış bulunmaktadır. Dolayısıyla Rapor Değerlendirme Kurulunun Kanundan çıkarılmasının hiçbir eksikliği hissedilmeyecek; Sayıştay raporları hakkında nihai sözün Genel Kurula verilmesi bağlamında ise gereği yapılmış olacaktır.

Sayıştay Genel Kurulunun sayısının, gelecekte sayılarının artacağı öngörülen Sayıştay Raporlarını görüşmeye yeterince elvermeyeceği ve dolayısıyla söz konusu Raporların Genel Kurula bütün yönleriyle incelenerek teknik değerlendirmesi yapılmış bir şekilde gelmesi gerektiği düşünülebilir. Bu düşünce doğrudur. Ancak bu durumda da, söz konusu inceleme ve değerlendirmenin yapılacağı kurul, Kanunda yer aldığı şekliyle üyeleri Genel Kurul üyelerinden oluşan, bu yönüyle de Genel Kurulun bir nevi alt kurulu konumunda bulunan Rapor Değerlendirme Kurulu olmamak gerekir.

Sayıştay'a Anayasamızda ve bu Kanunda başlıca iki görev verilmiştir. Birincisi kamu idarelerine ait hesap ve işlemler ile faaliyetlerin TBMM adına denetimi; ikincisi ise sorumluların hesap ve işlemlerinin yargılanması görevidir. Sayıştay teşkilatı da

verilen bu iki göreve uygun şekilde, yargı ve karar organları ve denetim grupları biçiminde örgütlenmiştir.

Sayıştay'da denetim alanlarının belirlenmesi, denetimin planlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılarak raporlanması süreci, Başkanlık ve Başkanlığa bağlı denetim grup başkanlıkları bünyesinde biçimlenmekte ve yargılama sürecinde görev alan üyeler bu sürece hiçbir biçimde müdahil olmamaktadırlar. Sayıştay yargı organları, mali yargılama yapma ve görüş bildirme görevlerini yürütmekte; bu bağlamda hesap ve işlemler, doğrudan Başkanlığa bağlı denetim grup başkanlıklarında görevli denetçiler tarafından incelenerek rapora bağlanırken, yargılama daireleri bu raporlara dayalı olarak hesap ve işlemler hakkında hüküm tesis etmekte ve yine denetim gruplarında hazırlanan genel uygunluk bildirimleri ile Sayıştay raporları Sayıştay Genel Kurulunda görüşülerek son şeklini almaktadır.

Dolayısıyla, TBMM'ye sunulacak Sayıştay raporlarının Sayıştay Genel Kurulunda görüşülerek nihai hali kararlaştırılmadan önce incelenmesi, tartışılması ve teknik değerlendirilmesinin yapılması görevinin, denetimlerin planlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılarak raporlanması aşamalarında görev ifa etmeyen Sayıştay üyelerinden oluşturulacak bir kurula değil de, bu süreçlerde görevli olanlardan oluşturulacak bir kurula verilmesi, işin doğasına daha uygun olacaktır. Öte yandan bu kurulun yapısının denetimin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile etkinliğine güvence oluşturacak bir şekilde oluşturulması ise hayati önem taşımaktadır.

Sayıştay denetiminin bağımsızlığı ve tarafsızlığından öteden beri söz edilmesine rağmen, yapılan yasal düzenlemeler, denetimin bağımsızlığı ve tarafsızlığından ziyade, yargılamanın bağımsızlığı ve tarafsızlığını hedeflemiş; yargılamanın bağımsız ve tarafsızlığının -yargılamanın denetim raporlarına dayalı olarak yapıldığı göz önüne alındığında-, öncelikle denetimin bağımsızlığı ve tarafsızlığından geçtiği gerçeği ise pek önemsenmemiştir.

Bu bağlamda, Sayıştay denetiminin bağımsız, tarafsız ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, denetim stratejisinin belirlenmesi, planlanması ve programlanması; denetim metodolojisinin oluşturulması, uyumlaştırılması ve geliştirilmesi; performans ölçüm sistemlerinin tespit edilerek denetim plan ve programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi ile Sayıştay raporlarının incelenerek

teknik değeriendirilmesinin yapılması görevlerini yürütecek özel bir "Denetim Kurulu"na duyulan ihtiyaç, Sayıştayın kuruluşundan bu yana hep var olagelmıştır.

Teklifimizle, Sayıştay denetiminin bağımsızlığına ve tarafsızlığına güvence oluşturmak ve raporların değeriendirilmesi ile diğeri görevlerin işin uzmanı meslekten denetim elemanları eliyle yürütülmesini sağlamak üzere Denetim Kurulunun, Sayıştay Genel Kurulunun daire başkanları arasından seçeceği kurul başkanı ve denetim elemanlığından gelen dört üye ile birinci sınıfa ayrıldıktan sonra üç yılını doldurmuş ve Sayıştay üyeliğine seçilme hakkını kaybetmemiş uzman denetçiler arasından seçeceği altı üyeden oluşturulması amaçlanmaktadır. Amaç, denetim raporlarının incelenmesi ile teknik değeriendirilmesini yapacak olanların, denetim süreçlerinde yer almış ve halen almakta olan uzman kişilerden oluşturarak, TBMM'nin "bütçe hakkı"na güvence oluşturmaktır.

Böylece;

- Denetim stratejisinin belirlenmesi, planlanması, programlanması; denetim metodolojisinin oluşturulması, ihtiyaca göre uyarlanması ve geliştirilmesi; performans ölçüm sistemlerinin oluşturularak denetimin izlenmesi ve değeriendirilmesi ile Sayıştay raporlarının Genel Kurula sunulmadan önce bütün yönleriyle incelenerek teknik değeriendirilmesinin yapılması görevleri, Sayıştay Genel Kurulunun denetim elemanı kökenli üyeleri arasından seçeceği bir başkan ve dört üye ile altı uzman denetçiden oluşacak Denetim Kurulunun;
- Sayıştayın sevk ve idaresi ile denetimin yürütülmesi ve koordinasyonu görevleri, Sayıştay Başkanının;
- Hesap ve işlemlerin kesin hükme bağlanması ile Sayıştay görüşünün oluşturulması görevleri ise Sayıştay üyelerinden oluşan yargılama daireleri ile kurulların;
- Sayıştayı bağlayıcı son sözü söyleme yetkisi Sayıştay Genel Kurulunun, yetki ve sorumluluğunda olacak; ve böylece denetim stratejisi ve metodolojisinin belirlenmesi, planlanması ve değeriendirilmesi ile yürütülmesi ve karara bağlanıp son sözün söylenmesi görev ve süreçleri Sayıştay denetiminin bütünlüğü ilkesi içinde birbirinden ayrıştırılacaktır.

Öte yandan, kurum stratejik planlarının hazırlanması ve izlenmesi ile yıllık performans programının hazırlanmasına ilişkin hususların görüşülmesi sırasında Denetim Kuruluna, Denetimden sorumlu Başkan Yardımcısı ve Bölüm Başkanları ile Sayıştay Başkanı tarafından her daireden görevlendirilecek birer üye ve denetim ve denetim destek grup başkanlarının da katılımının öngörülmesi, bir yandan yürütülen görevin bütünselliğini sağlarken, diğer yandan denetimi yürütme sorumluluğunu taşıyan Sayıştay üst yönetimi ile fiilen yürütmekle görevli denetim grup başkanlıklarının planlama, programlama ve izleme sürecinde rol almalarına imkan verilmiş olacak; Sayıştay Başkanı ise her halükarda Denetim Kuruluna başkanlık edebilecektir.

Madde 13- Teklifin 1 nci maddesiyle 6085 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde yapılan değişiklikle uyumun sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 14- Kanunun 38 nci maddesinde, mali ve performans denetimi raporlarının idareler itibarıyla yıllık olarak konsolide edilmesi ve idarelerce cevaplandırıldıktan sonra Genel Uygunluk Bildirimi ile birlikte TBMM' ye sunulması hususları düzenlenmiştir.

Öncelikle performans denetimi raporlarının idareler itibarıyla ve yıllık konsolidesi mümkün ve anlamlı değildir. Mümkün değildir; çünkü performans denetimini mali denetimden ayıran en önemli fark bütçe ve bütçe yılı ile bağlantısının bulunmaması ve yıllık, periyodik bir denetim olmayışıdır. Performans denetimi, kurumların bazı faaliyetlerini, hatta çoğunlukla birden çok kurumu ilgilendiren kamusal faaliyetleri konu alır ve konunun gerektirdiği zaman dilimine kadar uzanır. Denetimin süresi de hiçbir şekilde mali yıl ile bağlantılı ve sınırlı değildir. Anlamlı değildir; çünkü ayrı ayrı faaliyetlerin, ayrı ayrı kriterlerle denetlenmesi sonucu, ayrı zamanlarda sonuçlanan denetim raporlarının bir araya getirilmesi fiziki bir birleşmeden öteye bir anlam taşımaz.

Mali denetim için böyle bir konsolide ancak kamu idaresi hesaplarının saymanlık bazında incelenmesi halinde mümkün olmakla birlikte; 6085 sayılı Kanun

hesapların saymanlık bazında değil, kurum bazında denetleneceğini öngörmektedir. Dolayısıyla denetim raporları kurum bazında zaten konsolide haldedir.

Maddenin bu ilkeler içinde yeniden düzenlenerek anlam ve kavram kargaşasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 15- Sayıştayın TBMM'ye sunacağı diğer raporların kapsamına açıklık getirilmektedir.

Madde 16- Madde ile Teklifin genel gerekçesi ve değiştirilen maddelerle uyumlu olmak üzere 6085 sayılı Kanunun 23, 24, 25, 26, 27 ve 31 nci maddelerinde değişiklikler yapılmaktadır. Bu çerçevede;

a) Teklifin 12 nci maddesinde denetim raporlarının Denetim Kurulunda görüşülmesi öngörüldüğünden, 6085 sayılı Kanunda denetim raporlarının incelenmesini yargılama dairelerine veren 23 ncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi ile (3) numaralı fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

b) Teklifin 12 nci maddesinde denetim raporlarının Denetim Kurulunda görüşülmesi öngörüldüğünden, 6085 sayılı Kanunda denetim raporlarının incelenmesine ilişkin olarak daire başkanları ve üyelere görevler veren 24 ncü maddesinin (2) numaralı fıkrası ile (3) numaralı fıkrasındaki "ve raporları" ibaresi ve (4) numaralı fıkrasındaki "ve daire görüşünü" ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır.

c) Sayıştay raporları hakkında görüş verme görevi ile denetim rehberi, denetim standartları ve el kitapları hakkında görüş bildirme görevinin Sayıştay Genel Kuruluna verilmesini sağlamak amacıyla Genel Kurulun görevlerinin düzenlendiği 6085 sayılı Kanunun 25 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendine "Genel uygunluk bildirimlerini" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Sayıştay raporlarını" ibaresi ile (c) bendine "yönetmelikler" ibaresinden sonra gelmek üzere "rehber, standart ve el kitapları" ibaresi eklenmesi öngörülmektedir.

ç) Teklifin 12 nci maddesinde denetim raporlarının Denetim Kurulunda görüşülmesi öngörüldüğünden, bu değişiklikle uyum sağlamak amacıyla 6085 sayılı

Kanunun 26 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki "Rapor Değerlendirme Kuruluna" ibaresinin, "Denetim Kuruluna" şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir.

d) Teklifin 12 nci maddesinde denetim raporlarının Denetim Kurulunda görüşülmesi öngörüldüğünden, bu değişiklik ile uyum sağlamak amacıyla 6085 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki "Rapor Değerlendirme Kurulu" ibaresi, "Denetim Kurulu" şeklinde değiştirilmektedir.

e) 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 31 nci maddesinde Denetim Planlama ve Koordinasyon Kuruluna verilen görevlerin Teklifin 12 nci maddesiyle Denetim Kuruluna verilmesi öngörüldüğünden 6085 sayılı Kanunun 31 nci maddesinin yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

SAYIŞTAY KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 2 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a), (c) (d) bentlerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; (b), (ç) ve (k) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

"a) Sayıştay denetimi: Mali denetim ve performans denetimini,"

"c) Mali denetim: Denetime tabi kuruluşların muhasebe kayıtları ile mali tablo ve raporlarının incelenmesi, değerlendirilmesi ve doğruluğunun saptanması ile hesap ve işlemlerin mevzuata uygunluğunun denetimini,"

"d) Performans denetimi: Kamu idarelerinin faaliyetlerinin, programlarının veya organizasyonlarının verimliliğinin ve etkinliğinin, ekonomiklik ve iyileştirme amacı gözetilerek, bağımsız bir biçimde incelenmesini,"

MADDE 2- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 3 ncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Denetçi ve Sayıştayın bağımsızlığı"

Madde 3- (1) Denetçi ve Sayıştay bağımsızdır.

(2) Denetçi ve denetim ekibinin denetim tespit ve bulgularına müdahale edilemez. Denetim grup başkanları farklı düşüncede iseler, yargılamaya esas raporlar ile denetim raporlarında farklı görüşlerini belirtirler.

(3) Sayıştay, Demokratik rejim içindeki işlevi ve Anayasal konumuna uygun olarak denetim yaklaşımlarının belirlenmesi, denetim konularının seçimi, denetim sonuçlarının raporlanması ve yargılanması faaliyetlerini hiçbir sınırlamaya ve dış müdahaleye tabi olmaksızın yürüten, kurumsal, işlevsel ve mali bağımsızlığa sahip bir kurumdur."

MADDE 3- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 5- Sayıştay;

a) Kamu idarelerinin ve denetimine tabi diğer kuruluşların hesap ve işlemleriyle faaliyetlerini denetler.

b) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin, giderlerinin, mal ve kıymetlerinin mevzuata uygun olarak tahakkuk ettirilmesi, alınması, harcanması, verilmesi, saklanması veya idare edilmesinde görevli olan sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlar.

c) Sayıştay raporlarını ve genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

ç) Kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapar.”

MADDE 4- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 11 nci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sayıştayın yargı ve karar organları

Madde : 11 (1) Sayıştayın kuruluşuna dahil yargı ve karar organları şunlardır:

a) Daireler,

b) Genel Kurul,

c) Temyiz Kurulu,

ç) Daireler Kurulu,

d) Başkanlar Kurulu,

e) Denetim Kurulu,

f) Yüksek Disiplin Kurulu,

g) Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu.

(2) Hazine temsilcisi sıfatıyla Başsavcılık yukarıdaki kuruluşa dahildir."

MADDE 5- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 12 nci maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Sayıştay Başkanlığı için birinci fıkrada sayılan niteliklerle birlikte;

- a) Sayıştay, Danıştay ve Yargıtay üyeliği,
- b) Müsteşarlık, müsteşar yardımcılığı, Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların genel müdürlük veya başkanlık,
- c) Rektörlük veya dekanlık,
- ç) Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı, Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı,

görevlerinde bulunmuş olmaları gerekir.

(3) Üyelik için birinci fıkradaki sayılan niteliklerle birlikte;

- a) (2) numaralı fıkranın (ç) bendinde sayılan görevlerde,
- b) Birinci sınıfa ayrılmak şartıyla Sayıştay uzman denetçiliği, Sayıştay Başsavcılığı ve savcılığında,
- c) Birinci sınıfa ayrılmak şartıyla idari ve adli yargı hakim ve savcılığında,

ç) Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığında genel müdür, eşiti ve üstü görevler ile Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının (B), (C) ve (Ç) Grup Başkanlıklarında Vergi Başmüfettişliğinde ve Hazine Müsteşarlığı Hazine Kontrolörleri Kurulu Hazine Baş Kontrolörlüğünde,

çalışmış olmaları gerekir.

MADDE 6- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 15- (1) Sayıştay üyelerinin üçte ikisi Sayıştay meslek mensuplarından üçte biri diğer adaylar meslek kontenjanından olmak üzere bu Kanunun 12 inci maddesinde nitelikleri belirtilen adaylar arasından seçilir. Üyelikte boşalma olması halinde daire başkanlığı kadroları da dahil olmak üzere boşalan kontenjan için seçim yapılır.

(2) Sayıştay Başkanlığı boşalan üyelik sayısının altıyı bulduğu tarihten itibaren yedi gün içinde Resmi Gazete ve diğer basın yayın organları aracılığıyla seçim için duyuru yapar. Başvurular Sayıştaya yapılır ve başvuru dilekçesinde hangi siyasi parti kontenjanından aday olduğu belirtilir. Üye adaylığı için başvuru süresi, ilk duyuru tarihinden itibaren otuz gündür.

(3) Sayıştay Başkanlığınca, başvuranların sicilleri üzerinde yapılacak inceleme sonucunda, bu Kanunda yazılı niteliklere sahip oldukları anlaşılanlar, otuz gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur.”

MADDE 7- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 16- (1) Sayıştay üyelerinin yüzde ellisi iktidar partisi ve parti gruplarına, yüzde ellisi muhalefet partisi ve parti gruplarına siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında kontenjan olarak ayrılır.

(2) Diğer adaylar meslek grubu kontenjanı iktidar partisi veya partilerinden üye sayısı fazla olan tarafından kullanılır.

(3) Plan ve Bütçe Komisyonu salt çoğunluk ile toplanır. Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılacak Sayıştay Başkan adaylarının seçiminde aday listesi, Sayıştay üye adaylarının seçiminde ise iktidardaki siyasi parti grubu veya gruplarından fazla üyeye sahip olanı için siyasi parti ve diğer adaylar meslek grubu kontenjanı birleşik oy pusulası, diğer her siyasi parti için siyasi parti kontenjanına göre aday listesi kullanılır. Gizli oyla yapılan aday seçiminde siyasi parti grupları, gruplarına ayrılan kontenjanın iki katı aday belirler.

(4) Sayıştay üyeleri bu adaylar arasından her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak ve siyasi parti ve diğer adaylar meslek grubu kontenjanlarına uyulmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca gizli oyla seçilir.

(5) Siyasi parti gruplarında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak seçimlerde kime oy kullanılacağına dair görüşme yapılamaz ve karar alınamaz."

MADDE 8- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 17 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasındaki "mülakattan" ibaresi "sözlüden" şeklinde, (4), (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Eleme sınavı; yüzde elli alan bilgisi, yüzde yirmibeş genel kültür ve genel yetenek ve yüzde yirmibeş yabancı dil (İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinden biri) ağırlığındaki sorularından oluşur ve test usulüyle yapılır. Eleme sınavı sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere en yüksek puandan başlayarak sınav ilanında belirtilen kadronun dört katına kadar aday yazılı sınavına çağrılır."

"(5) Yazılı sınav, zorunlu olan; iktisat, maliye, hukuk, kompozisyon ile seçimlik olan ticaret hukuku veya muhasebe konularından oluşur. Yazılı sınav sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere, eleme ve yazılı sınav sonucunun aritmetik ortalaması alınıp, en yüksek puandan başlayarak eleme sınavı ilanında belirtilen kadronun yüzde elli fazlasına kadar aday sözlü sınava çağrılır."

"(6) Sözlü sınavda, iktisat, maliye ve hukuk konularındaki sorular temelinde adayın bilgisi ile bir konuyu kavrayıp özetleme ve ifade yeteneği, muhakeme gücü, liyakati ve temsil kabiliyeti değerlendirilerek verilen puanlar tutanağa bağlanır. Sözlü sınav, ayrıca sesli ve görüntülü kayda alınır."

"(7) Sözlü sınav komisyonu; Sayıştay Başkanının veya görevlendireceği bir daire başkanının başkanlığında, iki üye ve iki uzman denetçi olmak üzere beş kişiden oluşur. Sözlü sınavda başarılı sayılmak için, komisyon başkan ve üyelerinin yüz tam puan üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasının en az elli olması şarttır."

MADDE 9- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 18- (1) Sayıştay Başsavcısı birinci sınıfa ayrılmış Sayıştay savcıları, Sayıştay savcıları ise (2) numaralı fıkrada belirtilen nitelikleri taşıyanlar arasından Sayıştay Başkanı ile Hazine Müsteşarlığından sorumlu Bakanın görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca yapılan teklif üzerine ortak kararname ile atanır.

(2) Sayıştay savcılarının aşağıdaki nitelikleri taşıması gerekir:

(a) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri veya Yükseköğretim Kurulu tarafından bunlara denkliği kabul edilen yurt içindeki veya yurt dışındaki en az dört yıllık fakülte veya yüksekokullardan birini bitirmiş olmak ve yüksek öğrenimden sonra mali, iktisadi veya hukuki konularla ilgili kamu hizmetinde en az onaltı yıl çalışmış olmak.

b) Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı merkez denetim elemanlığında, müşavir Hazine avukatlığı veya daire başkanlığı ve üstü görevlerde bulunmuş olmak.

(3) Savcılarının intibaklarında Sayıştay dışındaki hizmet sürelerinin üçte ikisi dikkate alınır. Başsavcı ve savcılar aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile disiplin, ceza kovuşturması, sicil ve teminatları bakımından kendi derece ve kıdemindeki denetçiler hakkındaki hükümlere tabidir.”

MADDE 10- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 20 nci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sayıştay Başkanı

Madde 20- (1) Sayıştay Başkanı, Sayıştayı yönetir ve temsil eder. Sayıştayın üst yöneticisi olup, Sayıştayın genel işleyişten sorumludur. Kanunlarla verilen görevlerin iyi yapılması ve yönetimin düzenli bir surette yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır.

(2) Sayıştay Başkanı, Genel Kurulun ve Başkanlar Kurulunun Başkanıdır. Gerekli gördükçe Temyiz Kurulu, Daireler Kurulu ve Denetim Kuruluna da başkanlık eder. Bu kurullara verilecek işleri düzenler ve görüşmeleri yönetir.

(3) Sayıştay Başkanı, Sayıştayın faaliyetleri ile ilgili olarak yılda en az iki defa Plan ve Bütçe Komisyonunu bilgilendirir.

(4) Sayıştay Başkanı veya zorunlu hallerde Denetim Kurulu başkanı, Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında hazır bulunur.

(5) Sayıştay Başkanı; denetim ve denetim destek grup başkanlıklarını oluşturur, meslek ve yönetim mensuplarının görevlerini ve görev yerlerini tayin ve tespit eder; hesapların merkezde ve yerinde incelenmesine ilişkin programları yapar.

(6) Sayıştay Başkanı görevinde bulunamayacağı zaman Denetim Kurulu başkanı veya daire başkanlarından birini yerine vekil bırakır. Vekil tayin etmemiş olduğu veya Sayıştay Başkanlığının açık bulunduğu hallerde Denetim Kurulu başkanı Sayıştay Başkanlığına vekalet eder."

MADDE 11- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 21 nci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Başkanlar Kurulu

Madde 21- (1) Başkanlar Kurulu, Sayıştay Başkanının başkanlığında daire başkanları ile Denetim Kurulu başkanından oluşur ve Sayıştay Başkanının davetiyle toplanır.

(2) Başkanlar Kurulu;

a) Yeni seçilen üyelerin dairelere ayrılmalarını,

b) Daire Başkanları ve üyelerin dairelerinin değiştirilmesini,

c) İhtisas daireleri de dahil olmak üzere daireler arasında iş dağılımını,

ç) Diğer kurulların görev alanına girmemek kaydıyla Sayıştay Başkanının Kurulda görüşülmesini uygun bulduğu işleri,

inceler ve gereğine göre karar verir veya düşüncesini bildirir."

MADDE 12- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 28 nci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetim Kurulu

Madde 28- (1) Denetim Kurulu, Sayıştay Genel Kurulunun daire başkanları arasından seçeceği kurul başkanı ve denetim elemanlığından gelen dört üye ile birinci sınıfa ayrıldıktan sonra üç yılını doldurmuş ve Sayıştay üyeliğine seçilme hakkını kaybetmemiş uzman denetçiler arasından seçeceği altı üyeden oluşur. Kurul başkan ve üyeliği seçimleri beş yılda bir yapılır. Kurul başkan ve üyeliklerinin boşalması halinde boşalan kadrolar için bir ay içinde seçim yapılır. Görev süresini tamamlayanlar tekrar seçilebilir.

(2) Kurul, kurul başkanının katılamadığı durumlarda Kuruldaki en kıdemli Sayıştay üyesinin başkanlığında toplanır.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacak Sayıştay raporları ile inceleme raporlarını inceleyerek teknik değerlendirmesini yapmak.
- b) Kurum stratejik planı ve yıllık performans programını hazırlamak.
- c) Denetim stratejik planlarını ve yıllık denetim programlarını hazırlamak.
- ç) Plan ve programların uygulanmasını izlemek, değerlendirmek ve performans ölçüm sistemlerini oluşturmak.
- d) Denetime ilişkin yönetmelik, standart, el kitapları ve rehberleri hazırlamak.
- e) Sayıştay Başkanının görüşülmesini istediği konularda görüş bildirmek.

(4) Kurul toplantılarına; Sayıştay raporları ile inceleme raporlarının görüşülmesi sırasında ilgili raporu hazırlayan denetim ekibi; Kurum stratejik planlarının hazırlanması ve izlenmesi ile yıllık performans programının hazırlanmasına ilişkin hususların görüşülmesi sırasında ise, Denetimden sorumlu Başkan Yardımcısı ve Bölüm Başkanları ile Sayıştay Başkanı tarafından her daireden görevlendirilecek birer üye ve denetim ve denetim destek grup başkanları da katılır.

(5) Kurul başkanı, Sayıştay Genel Kurulunun Sayıştay raporları ile denetime ilişkin yönetmelik, standart, el kitapları ve rehberleri görüştüğü toplantılarına kurul başkanı sıfatıyla, diğer toplantılarına ise üye sıfatıyla katılır. Kurul başkanı daire başkanı statüsündedir ve daire başkanlarının yararlandığı özlük haklarından yararlanır.

(6) Kurulun sekreteryâ işleri, denetim planlama görevini yürüten denetim destek grup başkanlığı tarafından yürütülür."

MADDE 13- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 36 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki "düzenlilik denetimi" ibaresi ile (2) numaralı fıkrasındaki "Düzenlilik denetimi" ibaresi "Mali denetim" şeklinde; (3) numaralı fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(3) Performans denetimi; Kamu idarelerinin faaliyetlerinin, programlarının veya organizasyonlarının verimliliğinin ve etkinliğinin, ekonomiklik ve iyileştirme amacı gözetilerek, bağımsız bir biçimde incelenmesi şeklinde gerçekleştirilir."

MADDE 14- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 38 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 38- (1) Kamu idarelerinin mali denetimleri sonucunda denetim grup başkanlıklarınca düzenlenen denetim raporlarının bir örneği Sayıştay Başkanlığınca ilgili kamu idaresine gönderilir. Denetim raporları, kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından, raporun alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde cevaplandırılır. Bu cevaplar da dikkate alınarak yeniden düzenlenen denetim raporları Denetim Kurulunun incelemesine sunulmak üzere raporun ilgili olduğu yılın bitimini takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sayıştay Başkanlığına sunulur. Bu raporlara kamu idarelerinin cevapları da eklenir. Denetim Kurulu denetim raporlarını, bu kanunda öngörülen amaç, çerçeve ve sınırlar içinde olup olmadığı yönünden inceler ve bu hususlara uygunluk taşımayan raporların düzeltilmesine ilişkin görüşünü Sayıştay Başkanlığına sunar. Denetim Kurulu, denetim raporlarını inceleyip, teknik değerlendirmesini yaptıktan sonra denetim raporlarındaki tespit ve bulguların özetine

ilişkin değerlendirme ve öneriler ile Sayıştayca mali konularda görüş belirtilmesi uygun görülen diğer hususları da içeren dış denetim genel değerlendirme raporunu Temmuz ayının sonuna kadar hazırlar ve denetim raporlarıyla birlikte Sayıştay Genel Kurulunun görüşünün alınması için Sayıştay Başkanlığına sunar.

(2) Sayıştay Genel Kurulunca görüş bildirilen dış denetim genel değerlendirme raporu ile kamu idarelerine ilişkin denetim raporları Sayıştay Başkanınca genel uygunluk bildirimi ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

(3) Dış denetim sonuçları kurum veya konu bazında müstakil raporlar halinde de hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulabilir.

(4) Performans denetimi raporlarının ilgili kamu idaresi veya idarelerine sunulması, cevapların alınması, Denetim Kurulunda incelenmesi ve Sayıştay Genel Kurulundan görüş alınıp Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması, kendi metodolojisi çerçevesinde yürütülür.

MADDE 15- 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Sayıştay, denetim ve incelemeler sonucunda;

- a) Anlam, uygulama ve sonuçları bakımından Hazineyi zarara uğratici nitelikteki mevzuat,
- b) Mali işler, hesap usulleri ve gelir tahakkuk sistemleri,
- c) Personel rejimi, mali sistem ve ihale uygulamaları,
- ç) Devlet malları,
- d) Kamu gelirleri, Devlet borç ve alacakları ile diğer mali konularda,

Türkiye Büyük Millet Meclisine rapor sunabilir.

(2) Bu raporların Denetim Kurulunda incelenerek değerlendirilmesi ve Sayıştay Genel Kurulunda görüşülmesi, Sayıştay Başkanının belirleyeceği süreler içinde olur.

MADDE 16 – (1) 6085 sayılı Sayıştay Kanununun;

a) 23 ncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi ile (3) numaralı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 24 ncü maddesinin (2) numaralı fıkrası ile (3) numaralı fıkrasındaki “ve raporları” ibaresi ve (4) numaralı fıkrasındaki “ve daire görüşünü” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

c) 25 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendine “Genel uygunluk bildirimlerini” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Sayıştay raporlarını” ibaresi ile (c) bendine “yönetmelikler” ibaresinden sonra gelmek üzere “rehber, standart ve el kitapları” ibaresi eklenmiştir.

ç) 26 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki “Rapor Değerlendirme Kuruluna” ibaresi, “Denetim Kuruluna” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 27 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki “Rapor Değerlendirme Kurulu” ibaresi, “Denetim Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 31 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.

